

Raadsvoorstel

Raadsvergadering
8 juli 2025

Agendapunt

Nummer
25int02877

Onderwerp
Kadernota 2026 - 2029

Aan de gemeenteraad.

Samenvatting voorstel

Hierbij bieden wij u de kadernota 2026-2029 aan. De kadernota bevat voorstellen tot investeringen (bouwstenen) in de Bornse samenleving. Om deze investeringen mogelijk te maken én de tekorten als gevolg van rijksbezuinigingen op te kunnen vangen, zijn in de kadernota ombuigingsmaatregelen opgenomen. Deze ombuigingsmaatregelen raken de Bornse samenleving zo min mogelijk. Alle jaarschijven van de kadernota hebben positieve saldi.

Uw gemeenteraad wordt gevraagd akkoord te gaan met de voorstellen die leiden tot een structurele uitzetting van de meerjarenbegroting 2026-2029. Ook wordt u gevraagd akkoord te gaan met de voorstellen die incidenteel worden gedekt via de reserve Beleidsontwikkeling. Om alle structurele investeringen te kunnen dekken en de tekorten als gevolg van de rijksbezuinigingen op te vangen, wordt uw gemeenteraad gevraagd akkoord te gaan met de ombuigingsmaatregelen, zoals opgenomen in de kadernota 2026-2029, om te komen tot een reëel en structureel sluitende begroting vanaf 2026. De meerjarenbegroting van gemeente Borne is, met de huidige kennis, reëel en structureel sluitend. Met andere woorden: we zijn een financieel gezonde gemeente. Echter, door de ingrepen van het rijk op de uitkeringen aan gemeenten wordt Borne, net als vele andere gemeenten, geconfronteerd met teruglopende inkomsten vanaf 2028.

1 Inleiding

De jaarlijkse kaderstelling is een vast onderdeel van het begrotingsproces. In deze stap worden de kaders voor de Meerjarenbegroting 2026-2029 uiteen gezet, om zo te komen tot een verantwoord beleid voor de komende vier jaren. Met de vaststelling van de kadernota, inclusief de door uw gemeenteraad aangenomen amendementen bij deze nota, wordt de basis gelegd voor de uitwerking van de programmabegroting 2026-2029.

Vooraf is een opmerking op zijn plaats die duiding geven aan de inhoud van deze kadernota:

1. Zoals eerder gesteld: de meerjarenbegroting van gemeente Borne is, met de huidige kennis, reëel en structureel sluitend. Er zijn vele factoren die van invloed zijn op de financiën van gemeenten. Zowel mondiale ontwikkelingen als nationale ontwikkelingen. Met name de

onduidelijkheden rond de ingrepen van het rijk op de uitkeringen aan gemeenten maken het lastig om een toekomstbestendige begroting op te stellen waar een langetermijnvisie aan ten grondslag ligt. Borne wordt, net als vele andere gemeenten, geconfronteerd met teruglopende inkomsten vanaf 2028;

2. Wij hebben eerst een traject doorlopen in 2024 en begin 2025 om ombuigingsmaatregelen in beeld te brengen. We hebben door de vele onzekerheden waarmee gemeenten worden geconfronteerd, besluitvorming over het nemen van maatregelen om de begroting reëel en structureel sluitend te maken, betrokken bij deze kadernota en niet eerder. Met het verschijnen van de Voorjaarsnota 2025 van het rijk is dit vooralsnog een verstandige keuze;
3. Wij kiezen ervoor om te investeren in de Bornse samenleving. Deze investeringen leiden tot een uitzetting van de begroting. Naast de kortingen die het rijk ons oplegt, leidt dat tot een grotere financiële opgave. Wij hebben daarbij gekozen voor ombuigingsopgaven die zo min mogelijk ingrijpen in de Bornse samenleving. Daarnaast hebben wij een aantal investeringen in de Bornse samenleving incidenteel gedekt. Dit vanuit financieel oogpunt. Onze weerstandpositie laat dit toe;
4. Uitgangspunt is om de totale woonlastendruk met maximaal de inflatie te laten stijgen. Hierbij verstaan wij onder woonlasten: het totaal van OZB, afvalstoffenheffing en rioolheffing voor een meerpersoonshuishouden in een gemiddelde koopwoning.

2 Beoogd resultaat

Deze kadernota is bedoeld om richting te geven voor de toekomst van de gemeente Borne. Het doel is dat Borne zelfstandig en financieel gezond blijft. Zo kan de Bornse bevolking een positief perspectief worden geboden. De kadernota 2026-2029 vormt hiermee de basis voor de meerjarenbegroting van diezelfde periode.

3 Argumenten

3.1 De kadernota 2026-2029' vast te stellen en dit als basis te nemen voor de begroting 2026-2029.

Het vertrekpunt in dit financieel perspectief is het huidige, door de gemeenteraad vastgestelde, meerjarige begrotingssaldo per 1 april 2025. Na het in beeld brengen van de gevolgen van de septembercirculaire, de decembercirculaire, genomen raadsbesluiten en autonome ontwikkelingen, inclusief de voorstellen die het college nodig acht om wettelijke taken efficiënt en effectief te kunnen (blijven) uitvoeren en bestaand beleid ook in de toekomst te kunnen blijven handhaven leidt dit tot het volgende meerjarig beeld:

Begrotingsopbouw	2026	2027	2028	2029
Primaire begroting 2025-2028	-1.347	-1.844	-1.825	-1.925
Bijstellingen begroting	1.475	1.525	1.497	1.497
Actueel begrotingssaldo 2026-2029	128	-319	-328	-428
Decembercirculaire	7	135	124	302
Restant taakstelling sport (raadsbesluit 27-05-2025)	-111	-21	-21	-21
Vertrekpunt nota Kaderstelling 2026-2029	24	-205	-225	-147

Startend vanuit het financieel 'Vertrekpunt Nota Kaderstelling 2026-2029' leiden de door het college voorgestelde bouwstenen en ombuigingen tot hierna volgend meerjarenperspectief 2026-2029. De begroting 2026 en het meerjarenperspectief 2027-2029 zijn daarmee beide structureel sluitend, hetgeen normaliter zal leiden zijn tot de kwalificatie code groen en repressief toezicht (controle achteraf) door de provincie Overijssel. Ook wordt met het gepresenteerde perspectief ruimte geboden aan een nieuw college voor het verwezenlijken van toekomstige ambities en wensen.

Begrotingssaldo voor bouwstenen	2026	2027	2028	2029
Vertrekpunt Nota Kaderstelling 2026-2029	24	-205	-225	-147
Bouwstenen (structureel) opgenomen in kadernota	-1.610	-1.332	-1.541	-1.476
Ombuigingen opgenomen in de kadernota	1.881	2.095	2.093	2.093
Nieuw meerjarenperspectief 2026-2029	295	558	327	470

Een deel van de incidentele investeringen wordt gedekt door middel van de inzet van reserves. Met bovenstaand perspectief en dekking blijft het weerstandsvermogen en ratio gekwalificeerd als 'uitstekend' (zie hoofdstuk 8 kadernota 2026).

3.2 Door de kadernota 2026-2029 als basis te nemen voor de programmabegroting 2026-2029, maakt al het nieuw beleid reeds deel uit van de programmabegroting 2026-2029

Door deze kadernota 2026 als basis te nemen voor de begroting 2026-2029 betekent dit dat er, net als voorgaand jaar, geen begrotingswijziging op de programma begroting 2026-2029 komt te liggen.

Bij de vaststelling van de programmabegroting 2026-2029 zullen de kredieten voor 2026 zoals opgenomen in hoofdstuk 4.5 van de kadernota gevoteerd worden. Mocht u deze in een separaat voorstel willen ontvangen dan verzoeken we u dit tijdens de behandeling van de kadernota als gemeenteraad uit te spreken.

3.3. Incidentele bouwstenen dekken uit reserve beleidsontwikkeling

Door de incidentele bouwstenen, in totaal € 1.723.000 voor de periode 2026-2029, middels dit voorstel te onttrekken aan de reserve beleidsontwikkeling en over te hevelen naar de bestemmingsreserve verplichtingen exploitatie ontstaan een zuiver beeld van de beschikbare ruimte in de reserve beleidsontwikkeling. De incidentele bouwstenen zijn hiermee van dekking voorzien.

3.4 We voldoen aan het provinciaal toezicht

Het provinciaal begrotingstoezicht vereist dat het eerste of het laatste jaar van de meerjarenbegroting sluitend is. Met deze kadernota voldoen we daaraan. Alle jaarschijven zijn reëel en structureel sluitend. De toezichthouder toetst op een reëel en structureel sluitende begroting: zijn de structurele uitgaven (lasten) gedekt door structurele inkomsten (baten). De laatste taakstellende ombuigingsopgave, op het gebied van sport, is recent ook ingevuld. Als de gemeente over alle jaren van de betreffende programmabegroting de structurele uitgaven dekt door structurele inkomsten, dan komt de gemeente niet onder toezicht van de provincie de provincie te staan. Dat geldt ook als alleen het eerste of laatste jaar van de begroting reëel en structureel sluitend is.

3.5 Uitvoeringsplan Hervormingsagenda

Als afzonderlijke bijlage is bij deze kadernota een uitvoeringsplan Hervormingsagenda gevoegd. Deze dient als nadere onderbouwing van twee bouwstenen binnen het programma inclusieve samenleving.

4 Kanttekeningen

4.1 De meicirculaire 2025 is nog niet binnen.

Hierdoor is er geen duidelijk zicht op eventuele financiële ontwikkelingen die Borne vanuit het Rijk kan verwachten. De Voorjaarsnota 2025 geeft wel richting, maar desondanks is er nog veel onduidelijk. Zoals gebruikelijk zullen wij de gemeenteraad afzonderlijk informeren over de uitkomsten van de meicirculaire. Deze uitkomsten worden meegenomen bij de opstelling van de programmabegroting 2026 – 2029.

5 Kosten, baten en dekking

Het vertrekpunt in dit financieel perspectief is het huidige, door de gemeenteraad vastgestelde, meerjarige begrotingssaldo per 1 april 2025. Na verwerking van alle voorstellen die leiden tot een uitzetting van de begroting en de ombuigingsmaatregelen leiden die tot een structureel sluitende begroting in 2026 met € 295.000. In 2027, 2028 en 2029 sluit de begroting met een structureel positief saldo van € 558.000 in 2027, € 327.000 in 2028 en € 470.000 in 2029.

6 Vervolg na besluitvorming

Na besluitvorming door uw gemeenteraad vormt deze kadernota, inclusief de door uw gemeenteraad aangenomen amendementen, de basis voor de meerjarenbegroting 2026-2029.

Voorstel

Aan de gemeenteraad wordt voorgesteld om:

1. De kadernota 2026 – 2029 vast te stellen;
2. Het meerjarig financieel perspectief, inclusief alle ontwikkelingen, te verwerken in de huidige meerjarenbegroting en dit als basis te nemen voor de programmabegroting 2026-2029;
3. De incidentele bouwstenen ter hoogte van € 1.723.000 te dekken uit de reserve beleidsontwikkeling.

Bijlage(n)

25bij05773 Kadernota 2026-2029

25bij05774 Bijlage Overzicht voor te stellen bouwstenen en ombuigingen

25bij05775 Bijlage Overzicht niet voor te stellen bouwstenen en ombuigingen

25bij05776 Uitvoeringsplan hervormingsagenda ten behoeve van kaderstelling

25int02880 Raadsbesluit

Borne, 27 mei 2025

Burgemeester en wethouders van de gemeente Borne,
de secretaris, de burgemeester,

J. Meijerink

drs. J.H.R. Pierik